

МОЛОДІЖНА РОБОТА. МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА

УДК 37.013.42:37.015.3

DOI 10.31499/2618-0715.1(16).2026.355733

**ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА
УМОВА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИХ НАВИЧОК
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ**

Гасанова Лейла, аспірантка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0009-0002-7019-7155

E-mail: leyla.hasanova@udpu.edu.ua

Теоретичне узагальнення наукових досліджень дозволило визначити сутність і структурно-функціональний потенціал педагогіки партнерства як організаційно-педагогічної умови формування соціально-емоційних навичок учнівської молоді. Зокрема окреслено ключові компоненти партнерської взаємодії – аксіологічний, комунікативний, діяльнісний та рефлексивний – та їхній вплив на розвиток емпатії, саморегуляції, соціальної обізнаності, конструктивної взаємодії й відповідального прийняття рішень. Перспективи подальших досліджень пов'язані з удосконаленням механізмів реалізації принципів партнерства в різних освітніх контекстах, а також із поглибленням інтеграції родини в освітній процес.

Ключові слова: педагогіка партнерства, соціально-емоційне навчання, соціально-емоційні навички, взаємодія учня і вчителя, інтеграція сім'ї і школи, освітній процес.

***PARTNERSHIP PEDAGOGY AS AN ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL
CONDITION FOR THE FORMATION OF SOCIAL AND EMOTIONAL SKILLS IN
YOUNG STUDENTS***

Hasanova Leila, PhD student of the Department of Social Pedagogy and Social Work,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0009-0002-7019-7155

E-mail: leyla.hasanova@udpu.edu.ua

The article is devoted to the theoretical justification of partnership pedagogy as an organizational and pedagogical condition for the formation of socio-emotional skills in young students and the determination of its structural and functional potential in the educational process. To achieve the set goal, the study provides for: clarification of the content and essential characteristics of partnership pedagogy in the context of the development of the socio-emotional sphere of the personality; analyzing the relationship between the partnership interaction of the subjects of the educational process and the formation of students' social and emotional skills; determining the structural components of partnership pedagogy as an organizational and pedagogical condition for social and emotional learning; substantiating the practical potential of implementing the principles of partnership interaction for the development of students' social and emotional competence. Based on the analysis of Ukrainian and foreign studies, four structural components of partnership pedagogy are revealed – axiological, communicative, activity-based, and reflective – and their influence on the development of empathy, self-regulation, social awareness, effective interaction, and responsible decision-making is shown. The role of school and family integration in creating a psychologically safe environment that promotes the holistic social and emotional development of students and the formation of sustainable social and emotional competence is emphasized.

Keywords: pedagogy of partnership, social and emotional learning, social and emotional skills, student-teacher interaction, family-school integration, educational process.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасна система освіти України функціонує в умовах воєнного стану, що характеризується підвищеним рівнем психологічної напруги, соціальною нестабільністю та трансформацією освітнього середовища. За таких обставин ефективність освітнього процесу визначається не лише академічними досягненнями здобувачів освіти, а й спроможністю закладу освіти забезпечувати психологічну безпеку, емоційну підтримку та умови для соціальної адаптації. У цьому контексті особливої актуальності набуває формування соціально-емоційних навичок учнівської молоді як ресурсу особистісної стійкості, здатності до саморегуляції та конструктивної взаємодії [4, с. 5-6].

Водночас реалізація компетентнісного підходу, закріпленого у Законі України «Про освіту» [11] та Концепції Нової української школи [12], передбачає утвердження педагогіки партнерства як принципу організації освітнього процесу. Нормативно партнерська взаємодія між педагогами, учнями та батьками визначається однією з ключових засад функціонування сучасної школи. Проте у практиці освітньої діяльності педагогіка партнерства нерідко інтерпретується переважно як модель ефективної комунікації або форма співпраці, без належного теоретичного осмислення її потенціалу у формуванні особистісних і соціально-емоційних компетентностей [5, с. 29-30].

Огляд наукових джерел свідчить, що більшість досліджень зосереджується на розгляді педагогіки партнерства як принципу взаємодії або складника професійної компетентності педагога. Водночас її функціонування як організаційно-педагогічної умови формування соціально-емоційних навичок учнівської молоді залишається недостатньо концептуалізованим. Питання інтеграції принципів партнерської взаємодії у систему соціально-емоційного навчання не отримало комплексного теоретичного обґрунтування, що визначає необхідність проведення наукового аналізу.

Таким чином, за наявності значного наукового доробку у сфері педагогіки партнерства актуалізується проблема визначення її місця, структурних характеристик і функціонального потенціалу у процесі формування соціально-емоційних навичок учнівської молоді, що й визначає спрямованість даної статті.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика педагогіки партнерства в сучасному освітньому дискурсі перебуває в центрі уваги численних наукових праць. Суттєвий внесок у її теоретичне осмислення зробили І. Білецька, О. Вишневський, В. Герасимчук, О. Коберник, О. Коханова, Н. Ничкало, О. Олейнікова, Ю. Палеха, Л. Пуховська, М. Скиба, Г. Татаринцева, О. Шиян та інші дослідники. Зокрема, І. Білецька та О. Коберник наголошують, що сучасна освіта потребує інтеграції педагогіки партнерства та новітніх принципів педагогічної етики, заснованих на взаєморозумінні, взаємоповазі й творчій співпраці всіх учасників освітнього процесу. У цьому контексті акцентується на особистісно зорієнтованому спілкуванні, підтримці, співпереживанні, утвердженні гідності та довіри; домінуванні діалогу, обміні думками, моделюванні життєвих ситуацій, а також створенні цілеспрямованих ситуацій вибору, підтримки успіху, аналізу власних дій і усвідомлення себе [6, с. 38].

Концептуально близькою до педагогіки партнерства є педагогіка співробітництва, яка понад тридцять років посідає важливе місце в педагогічній теорії та практиці. Її теоретико-методологічні та технологічні засади досліджували А. Алексюк, І. Бех, В. Бондар, Я. Бурлака, С. Гончаренко, І. Дичківська, М. Євтух, І. Зязюн та інші науковці. За визначенням І. Дичківської, педагогіка співробітництва представляє дитину як активного

суб'єкта взаємодії з педагогом, що організовується на основі демократичності та творчого підходу [1, с. 194]. Такий підхід закладає підґрунтя для формування суб'єкт-суб'єктних відносин в освітньому процесі.

Аналіз сучасних наукових праць засвідчує зростання інтересу до педагогіки партнерства як концептуальної та практичної основи функціонування сучасної школи. Дослідження останніх років демонструють поступове розширення проблемного поля – від міжінституційної взаємодії до професійної підготовки педагогів і забезпечення психологічної стійкості учасників освітнього процесу.

У працях 2021 року М. Козир і Т. Калініченко [7] педагогіка партнерства розглядається в контексті забезпечення наступності між різними ланками освіти та координації взаємодії соціальних інституцій. Автори акцентують на її ролі як механізмі гармонізації освітніх впливів та адаптації дитини до нових умов навчання.

У 2022 році дослідницький акцент зміщується до аксіологічного та особистісно-формувального виміру. У роботах Т. Оксенчук, Т. Яцик, В. Степанюка [9] педагогіка партнерства обґрунтовується як ціннісна модель взаємодії, що сприяє розвитку довіри, взаємоповаги та відповідальності між учасниками освітнього процесу.

У 2024 році спостерігається посилення прикладного характеру наукових розвідок. М. Барчій та О. Воронова [4] аналізують особливості реалізації педагогіки партнерства в умовах воєнного стану, визначаючи її як чинник підтримки психологічної стійкості учнів і педагогів. Н. Ведмеденко та В. Матвієнко [5] обґрунтовують педагогіку партнерства як методологічну основу компетентісно орієнтованої школи. У працях Т. Потапчук, І. Лукас, Н. Каньоси [10] вона розглядається як механізм формування ефективної комунікації між учнями, педагогами та батьками. Дослідження Т. Мотуз, С. Лук'янченко, А. Пісковенка [8] доповнюють зазначені підходи, визначаючи партнерство як складник професійної компетентності вчителя та показник його готовності до інноваційної діяльності.

Узагальнення сучасного стану дослідженості проблеми представлено у праці А. Євдокимової (2026) [6], де здійснено систематизацію наукових підходів до педагогіки партнерства, окреслено її структурні компоненти та визначено перспективи розвитку в умовах трансформації освітнього простору.

Отже, аналіз наукових джерел засвідчує багатоаспектність дослідження педагогіки партнерства – як принципу організації освітнього процесу, методологічної основи сучасної школи та складника професійної компетентності педагога. Водночас її потенціал як організаційно-педагогічної умови формування соціально-емоційних навичок учнівської молоді залишається недостатньо концептуалізованим. Зокрема, потребують подальшого наукового уточнення структурні компоненти та функціональні механізми впливу партнерської взаємодії на розвиток соціально-емоційної сфери особистості.

Для досягнення поставленої мети передбачено наступні **завдання**: *по-перше*, уточнити зміст і сутнісні характеристики педагогіки партнерства в контексті розвитку соціально-емоційної сфери особистості; *по-друге*, проаналізувати взаємозв'язок між партнерською взаємодією суб'єктів освітнього процесу та формуванням соціально-емоційних навичок учнівської молоді; *по-третє*, визначити структурні компоненти педагогіки партнерства як організаційно-педагогічної умови соціально-емоційного навчання; *по-четверте*, обґрунтувати практичний потенціал упровадження принципів партнерської взаємодії для розвитку соціально-емоційної компетентності учнівської молоді.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз наукової літератури дає підстави стверджувати, що педагогіка партнерства розглядається як ціннісно-світоглядна основа організації сучасного освітнього процесу, зорієнтованого на розвиток соціально-емоційної сфери особистості. У науковому дискурсі поняття «партнерство»

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

тракується як форма взаємовідносин, у межах якої зберігаються права кожної зі сторін, забезпечується узгодженість дій та реалізуються принципи рівноправності, взаємної поваги й відповідальності. У педагогічному вимірі партнерство постає не лише як організаційна модель співпраці, а передусім як ціннісний орієнтир освітньої взаємодії, що передбачає суб'єкт-суб'єктний характер відносин між учителем, учнем і батьками. За таких умов учень розглядається як активний і відповідальний учасник освітнього процесу, здатний до рефлексії та саморозвитку, тоді як педагог виконує функцію фасилітатора, поєднуючи педагогічну вимогливість із довірою, підтримкою та доброзичливістю [6, с. 34].

Уточнення змісту і сутнісних характеристик педагогіки партнерства в контексті розвитку соціально-емоційних навичок (СЕН) особистості дає змогу розглядати її як цілісну аксіологічно-психологічну систему, що визначає характер і якість освітньої взаємодії. Її змістовим ядром є суб'єкт-суб'єктна взаємодія, за якої учень постає автономним, гідним поваги та відповідальним співучасником освітнього процесу, а не об'єктом педагогічного впливу [10, с. 987]. Такий підхід трансформує логіку педагогічної діяльності: від домінування трансляції знань і контролю – до співпраці, діалогу та спільного конструювання освітнього досвіду.

Особливої актуальності педагогіка партнерства набуває в умовах інклюзивного, гетерогенного та недискримінаційного освітнього простору, де утверджується пріоритет людської гідності, права на індивідуальність і безпечне самовираження [7, с. 31]. У цьому контексті вона виступає механізмом узгодження ціннісних позицій і виховних впливів у системі «учитель-учень-батьки», що забезпечує цілісність соціалізаційного процесу.

Формування соціально-емоційних навичок учнівської молоді безпосередньо пов'язане з характером і якістю такої взаємодії. Сім'я виступає первинною соціальною групою, яка закладає базові цінності, моделі поведінки та способи емоційного реагування, які інтегруються та коригуються в освітньому середовищі. Партнерська взаємодія між школою і родиною створює умови для узгодженого впливу на розвиток емпатії, відповідальності, поваги, співчуття та навички конструктивної комунікації, педагогіка партнерства постає не лише організаційною моделлю, а й організаційно-педагогічною умовою розвитку соціально-емоційної компетентності особистості.

Соціально-емоційне навчання у цій логіці виступає внутрішньою «наскрізною лінією» педагогіки партнерства, оскільки саме через досвід взаємодії формуються емоційна зрілість, емпатійність, навички саморегуляції та відповідального прийняття рішень. Нова педагогічна етика, заснована на прийнятті, довірі, взаємоповазі та підтримці, формує умови для психологічного комфорту та розвитку самоусвідомлення і рефлексії [4, с. 6]. Діалогічність як провідна форма взаємодії сприяє обміну смислами, осмисленню власного досвіду, емоцій і вчинків, що безпосередньо корелює з формуванням соціальної обізнаності та відповідальності. Визнання іншого як рівноправного партнера, толерантність до відмінностей, добровільність прийняття зобов'язань і спільна відповідальність за результат співпраці забезпечують набуття учнями реального досвіду партнерської поведінки, а не лише декларативного засвоєння відповідних цінностей [10, с. 987].

Таким чином, педагогіка партнерства у контексті соціально-емоційного навчання визначається як гуманістично орієнтована система педагогічної взаємодії, що забезпечує формування соціально-емоційних компетентностей через організацію рівноправної, діалогічної та відповідальної співпраці всіх суб'єктів освітнього процесу [5, с. 32]. Її сутнісні характеристики включають аксіологічну спрямованість на гідність і повагу, психологічну безпечність освітнього середовища, розподілене лідерство, спільне вироблення норм і правил, а також орієнтацію на взаєморозвиток. Завдяки такій

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

організації соціально-емоційне навчання інтегрується у повсякденний освітній процес не як окрема технологія, а як спосіб організації міжособистісних відносин і педагогічної діяльності загалом.

У межах цієї системи особливого значення набуває взаємозв'язок між партнерською взаємодією суб'єктів освітнього процесу та формуванням соціально-емоційних навичок учнівської молоді. Гуманістична традиція педагогіки співробітництва демонструє, що подолання авторитарних моделей та перетворення учня на рівноправного учасника власного навчання створює умови для відповідального ставлення до освітнього процесу [1, с. 198]. У такому контексті організація міжособистісної взаємодії в атмосфері довіри, підтримки та педагогічного оптимізму формує психологічне середовище, що стимулює відкритий прояв емоцій, розвиток адекватної самооцінки та рефлексивних умінь. Діалогічний характер відносин між учителем і учнем, заснований на взаємній повазі та співпраці, виступає ключовим чинником становлення соціально-емоційних навичок, забезпечуючи досвід відповідального вибору, спільного прийняття рішень і конструктивного розв'язання суперечностей.

Важливо, що партнерська взаємодія виходить за межі шкільного середовища та реалізується у системі «сім'я – дитина – школа», де формуються первинні моделі емоційного реагування, довіри та соціальної поведінки. Родина забезпечує базове відчуття безпеки, формує когнітивні, мовні та емоційні навички, що стають підґрунтям подальшої соціалізації [9, с. 481-482]. Через щоденну взаємодію з дорослими дитина засвоює способи вираження емоцій, співпереживання, довіри та міжособистісного спілкування, що безпосередньо впливає на здатність будувати здорові стосунки в освітньому колективі. Створення безпечного, послідовного та чуйного середовища в сім'ї та школі сприяє розвитку внутрішньої стабільності, емоційної врівноваженості та впевненості у собі – передумов соціально-емоційної компетентності.

У рамках соціально-емоційного навчання партнерська взаємодія виступає ключовим механізмом формування основних компетентностей учнів, серед яких виділяють:

- самоусвідомлення – здатність усвідомлювати власні емоції, цінності та індивідуальні особливості;
- саморегуляцію – уміння ефективно управляти емоційними станами та імпульсами, адаптувати поведінку до змін у зовнішньому середовищі;
- соціальну обізнаність – розвиток емпатії, толерантності та здатності до розуміння почуттів і потреб інших;
- навички побудови міжособистісних відносин – ефективну комунікацію, співпрацю та конструктивне врегулювання конфліктів;
- відповідальне прийняття рішень передбачає врахування етичних принципів, безпеки та потенційного впливу власних дій на себе та інших [2, с. 69].

Отже, партнерська взаємодія суб'єктів освітнього процесу є не лише організаційною умовою гуманізації освіти, а й безпосереднім середовищем формування соціально-емоційних навичок. Досвід довіри, спільної відповідальності, відкритої комунікації та підтримки забезпечує учнівську молодь практичними моделями емоційно зрілої поведінки, що інтегруються у життєву стратегію та визначають її соціальну успішність.

Саме в цьому контексті окреслення структурних компонентів педагогіки партнерства як чинника соціально-емоційного навчання набуває особливої актуальності, оскільки дозволяє системно виділити елементи, що забезпечують інтеграцію соціально-емоційного розвитку у зміст, організацію та методологію освітнього процесу. У межах

Нової української школи педагогіка партнерства набуває нормативного значення: вона визначає взаємодію між учителем, учнем і батьками на принципах рівності, добровільності, взаємної відповідальності та спільної мети [7, с. 69]. Реалізація цих принципів створює передумови для формування соціально-емоційної компетентності учнівської молоді як стійкої особистісної характеристики.

Системний аналіз наукових джерел дозволяє виділити чотири взаємопов'язані структурні компоненти педагогіки партнерства: аксіологічний, комунікативний, діяльнісний та рефлексивний [3, с. 19]. Їх взаємодія забезпечує цілісність педагогічної практики та реалізацію соціально-емоційного навчання як наскрізної лінії освітнього процесу.

Аксіологічний компонент визначає ціннісну основу партнерської взаємодії та формує світоглядну платформу СЕН. Він включає принципи поваги до особистості, довіри, рівності, добровільності прийняття зобов'язань та орієнтацію на співпрацю. У контексті соціально-емоційного навчання цей компонент забезпечує розвиток емпатії, толерантності, етичної чутливості та усвідомленої відповідальності за власні дії. Узгодженість цінностей між школою та сім'єю створює єдиний виховний простір, у межах якого СЕН набуває системного характеру [6, с. 24].

Комунікативний компонент відображає діалогічну природу партнерської взаємодії. Він передбачає організацію відкритого, двостороннього спілкування між учителями, учнями та батьками, включаючи активне слухання, прийняття різних точок зору, конструктивне обговорення проблем та вербалізацію емоцій. У рамках СЕН комунікація виступає механізмом розвитку самоусвідомлення, соціальної обізнаності та міжособистісних навичок: участь у «колі почуттів», рольових іграх і рефлексивних бесідах сприяє усвідомленню власних емоцій, розумінню переживань інших та розвитку здатності до конструктивної взаємодії [4, с. 6]. Приклад дорослих, які демонструють емоційну врівноваженість і повагу до думки учня, слугує критичною моделлю соціально-емоційного навчання.

Діяльнісний компонент реалізує партнерські принципи через практичну активність учнів. Соціально-емоційне навчання інтегрується у навчальні предмети, застосовується через інтерактивні технології, проектну діяльність, вправи на концентрацію та дихальні техніки, спільне ухвалення рішень і взаємооцінювання [6, с. 24]. Такий підхід формує навички співпраці, відповідального вибору, розв'язання конфліктів і саморегуляції. Узгоджена взаємодія з родиною підтримує сталість соціально-емоційного розвитку.

Рефлексивний компонент забезпечує осмислення досвіду взаємодії, самоаналіз і оцінювання особистісного поступу. Рефлексія дозволяє учням аналізувати емоційні реакції, поведінкові стратегії та їхні наслідки, сприяючи розвитку саморегуляції та відповідального прийняття рішень [3, с. 19]. У партнерській моделі оцінювання виступає не лише контролем знань, а й інструментом підтримки соціально-емоційного розвитку.

Для наочності та систематизації подальшого аналізу наведені структурні компоненти педагогіки партнерства подано у вигляді таблиці, що відображає їх зміст, функції та приклади реалізації у соціально-емоційному навчанні (див. табл.1.).

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

Таблиця 1.

Структурні компоненти педагогіки партнерства та їх роль у соціально-емоційному навчанні (СЕН)

<i>Компонент педагогіки партнерства</i>	Практична реалізація у школі	Вплив на соціально-емоційні навички учнів
<i>Аксіологічний</i>	Формування цінностей співпраці, поваги, довіри; спільне вироблення правил класу та школи	Розвиток емпатії, етичної чутливості, усвідомленої відповідальності
<i>Комунікативний</i>	Діалогічні заняття, «коло почуттів», рольові ігри, рефлексивні обговорення	Усвідомлення власних емоцій, розвиток соціальної обізнаності, конструктивної комунікації
<i>Діяльнісний</i>	Інтеграція СЕН у навчальні предмети, проєкти, групові вправи, спільне ухвалення рішень	Навички співпраці, саморегуляції, вирішення конфліктів, відповідального вибору
<i>Рефлексивний</i>	Рефлексія, самооцінювання, взаємооцінювання, аналіз наслідків дій	Підвищення самосвідомості, відповідального прийняття рішень, управління емоціями

Отже, аксіологічний, комунікативний, діяльнісний та рефлексивний компоненти педагогіки партнерства формують інтегровану систему, у межах якої соціально-емоційне навчання реалізується наскрізною лінією через зміст, методи та організацію освітнього процесу. Така структура забезпечує формування соціально-емоційної компетентності як стійкої особистісної характеристики, що проявляється у здатності до емпатії, саморегуляції, конструктивної взаємодії та усвідомленого соціального вибору.

Реалізація педагогіки партнерства у практичному освітньому середовищі набуває особливої значущості в умовах сучасних освітніх трансформацій, зокрема впровадження концепції Нової української школи. Орієнтація на дитиноцентризм, компетентнісний підхід і створення безпечного освітнього середовища робить педагогіку партнерства не лише методологічною основою освітнього процесу, а й ефективним механізмом розвитку соціально-емоційної компетентності учнівської молоді [7, с. 66].

Принципи рівності, взаємоповаги, добровільності, відповідальності, довіри та відкритості формують умови для становлення суб'єкт-суб'єктної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. Така взаємодія забезпечує психологічну безпеку, яка є базовою передумовою розвитку самоусвідомлення, емоційної регуляції та соціальної чутливості учнів. Емпіричні дані свідчать, що впровадження партнерської моделі взаємодії позитивно впливає на мотивацію до навчання, рівень критичного мислення та здатність до конструктивної співпраці [3, с. 34-35].

Практичне значення партнерської взаємодії проявляється у трансформації професійної ролі педагога. Виконуючи функції фасилітатора, тьютора та менеджера освітнього процесу, педагог забезпечує індивідуалізацію навчання, підтримку особистісного розвитку та організацію рефлексивної діяльності учнів [5, с. 34]. Такий підхід формує навички відповідального прийняття рішень, саморегуляції та ефективної взаємодії, які є складовими соціально-емоційної компетентності.

Особливе практичне значення має оновлення методичного інструментарію: застосування інтерактивних технологій, проєктних методів, організація дослідницької діяльності, впровадження самооцінювання та взаємооцінювання. Ці форми роботи сприяють активному залученню учнів до спільної діяльності, розвитку емпатії, комунікативної культури, навичок розв'язання конфліктів та командної взаємодії [4, с. 8].

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

Не менш важливою є партнерська взаємодія школи з родиною. Узгодженість виховних впливів забезпечує єдиний ціннісний простір, що підвищує емоційну стабільність дітей та ефективність їхньої соціалізації. Формування довірчих стосунків між педагогами та батьками забезпечує своєчасну психолого-педагогічну підтримку та індивідуальний супровід учнів [9, с. 988-989].

Таким чином, практичне впровадження педагогіки партнерства створює системні умови для формування соціально-емоційної компетентності учнівської молоді. Партнерська модель інтегрує соціально-емоційне навчання в освітній процес, підвищує його ефективність, сприяє формуванню демократичної культури взаємин та розвитку особистості, здатної до відповідальної соціальної поведінки і самореалізації в сучасному суспільстві.

Новизна практичного підходу полягає у комплексному поєднанні принципів дитиноцентризму, міжсуб'єктної взаємодії та активного залучення родини у навчально-виховний процес. Така інтеграція дозволяє не лише підвищити соціально-емоційну компетентність учнів, а й створює передумови для системного розвитку ціннісних, комунікативних, діяльнісних і рефлексивних навичок, що забезпечують стійку здатність до конструктивної взаємодії, саморегуляції та відповідального прийняття рішень.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз наукових джерел та практичного досвіду засвідчує, що педагогіка партнерства є ключовою організаційно-педагогічною умовою формування соціально-емоційних навичок учнівської молоді. Вона забезпечує суб'єкт-суб'єктну взаємодію між учителем, учнем і батьками, створює психологічно безпечне середовище та сприяє розвитку емпатії, саморегуляції, соціальної обізнаності, конструктивної комунікації та відповідального прийняття рішень [7, с. 68].

Узагальнення теоретичних та емпіричних даних дозволяє зробити низку важливих висновків. По-перше, партнерська взаємодія є не лише формальною моделлю співпраці, а й ціннісно-орієнтованою системою, яка трансформує роль учня і педагога: учень стає активним учасником власного навчання, а педагог виступає фасилітатором, підтримуючи розвиток особистісних і соціально-емоційних компетентностей. По-друге, ефективність соціально-емоційного навчання напряму залежить від якості комунікації, довіри та узгодженості ціннісних позицій між усіма учасниками освітнього процесу. По-третє, інтеграція родини у навчальний процес створює єдиний виховний простір, що підвищує емоційну стабільність учнів і підтримує розвиток соціальної відповідальності та саморегуляції.

Водночас у практичній діяльності спостерігаються певні труднощі: формальна реалізація принципів партнерства без достатньої підготовки педагогів, нерівень психологічної компетентності вчителів щодо роботи з емоційно вразливими учнями, а також відсутність системного моніторингу ефективності соціально-емоційного навчання [8, с. 80]. Ці фактори підкреслюють необхідність комплексного підходу, що передбачає розробку методичних рекомендацій, підвищення кваліфікації педагогів та впровадження системи оцінювання СЕН, здатної забезпечувати сталість і реальний вплив на розвиток компетентностей учнів.

Перспективними напрямками подальших досліджень є уточнення структурних і функціональних компонентів педагогіки партнерства, а також вивчення ефективності її реалізації у різних освітніх контекстах. Особлива увага може бути приділена розробці моделей оцінювання впливу партнерської взаємодії на соціально-емоційний розвиток учнів та механізмів інтеграції родини у навчально-виховний процес.

Таким чином, педагогіка партнерства виступає не лише ціннісною основою сучасної школи, а й потужним інструментом розвитку особистості, здатної до

конструктивної взаємодії, саморегуляції та відповідального соціального вибору. Реалізація її принципів у практиці створює умови для системного та сталого розвитку соціально-емоційної компетентності учнівської молоді, що є однією з ключових цілей сучасної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Tkachuk L. Historical aspect of formation and development of partnership pedagogy. *Psychological and pedagogical problems of modern school*. 2021. No. 2(6). P. 193-201. URL: [https://doi.org/10.31499/2706-6258.2\(6\).2021.248212](https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(6).2021.248212) (дата запиту: 15.02.2026).
2. Vodolazska T. Social and emotional learning in the system of continuing education. *Image of the modern pedagogue*. 2024. Т. 1, № 6. С. 68-71. URL: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-6\(219\)-68-71](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-6(219)-68-71) (дата запиту: 16.02.2026).
3. Zhelanova V. The reflexive competence of a future teacher: essence, structure, logic of reflexiogenesis. *Pedagogical education: theory and practice. psychology. pedagogy*. 2020. № 33. URL: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2020.33.2> (дата запиту: 16.02.2026).
4. Барчій М., Воронова О. Партнерська педагогічна взаємодія в умовах воєнного стану. *Слобожанський науковий вісник. Серія «Психологія»*. 2024. № 2. С. 5-8. URL: <https://doi.org/10.32782/psyspu/2024.2.1> (дата запиту: 15.02.2026).
5. Ведмеденко Н., Матвієнко В. Педагогіка партнерства як основа Нової української школи. *Освітньо-науковий простір*. 2024. Т. 1, № 7 (2). С. 28-36. URL: [https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.7\(2\)/1.2024.03](https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.7(2)/1.2024.03) (дата запиту: 15.02.2026).
6. Євдокимова А. Педагогіка партнерства в сучасному освітньому просторі. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. 2026. № 11. С. 20-27. URL: <https://doi.org/10.32782/ped-uzhnu/2026-11-3> (дата запиту: 16.02.2026).
7. Козир М., Калініченко Т. Підготовка дітей до навчання в Новій українській школі: партнерська взаємодія освітніх установ і здобувачів освіти. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2021. № 2 (67). С. 64-71. URL: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2021.2.8> (дата запиту: 16.02.2026).
8. Мотуз Т., Лук'яненко С., Пісковенко А. Педагогічне партнерство як стратегічний складник формування професіоналізму в освіті. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти «Філософія. Педагогіка»*. 2024. № 1 (6). С. 78-85.
9. Оксенчук Т., Яцик Т., Степанюк В. Педагогіка партнерства як важлива складова формування особистості. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2022. № 2(7). С. 477-487. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-477-487](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-477-487) (дата запиту: 15.02.2026).
10. Потапчук Т., Пукас І., Каньоса Н. Педагогіка партнерства як чинник формування ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 7(25). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7\(25\)-983-992](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7(25)-983-992) (дата запиту: 15.02.2026).
11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII: станом на 1 січ. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата запиту: 15.02.2026).
12. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р: станом на 22 серп. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p#Text> (дата запиту: 17.02.2026).

REFERENCES

1. Tkachuk, L. (2021). Historical aspect of formation and development of partnership pedagogy. *Psychological and Pedagogical Problems of Modern School*, 2(6), 193–201. [https://doi.org/10.31499/2706-6258.2\(6\).2021.248212](https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(6).2021.248212) [in Ukrainian].
2. Vodolazska, T. (2024). Social and emotional learning in the system of continuing education. *Image of the Modern Pedagogue*, 1(6), 68–71. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-6\(219\)-68-71](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-6(219)-68-71) [in Ukrainian].
3. Zhelanova, V. (2020). The reflexive competence of a future teacher: Essence, structure, logic of reflexiogenesis. *Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy*, (33). <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2020.33.2> [in Ukrainian].
4. Barchii, M., & Voronova, O. (2024). Partnerska pedahohichna vzaiemodiia v umovakh voiennoho stanu [Partnership pedagogical interaction under martial law]. *Slobozhanskyi Naukovyi Visnyk. Seriya "Psykhohihiia"*, (2), 5–8. <https://doi.org/10.32782/psyspu/2024.2.1> [in Ukrainian].
5. Vedmedenko, N., & Matviienko, V. (2024). Pedahohika partnerstva yak osnova Novoi ukrainskoi shkoly [Partnership pedagogy as the foundation of the New Ukrainian School]. *Osvitno-naukovyi prostir*, 1(7)(2), 28–36. [https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.7\(2\)/1.2024.03](https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.7(2)/1.2024.03) [in Ukrainian].
6. Yevdokymova, A. (2026). Pedahohika partnerstva v suchasnomu osvitnomu prostori [Partnership pedagogy in the modern educational space]. *Pedahohichna innovatyka: suchasnist ta perspektyvy*, (11), 20–27. <https://doi.org/10.32782/ped-uzhnu/2026-11-3> [in Ukrainian].
7. Kozyr, M., & Kalinichenko, T. (2021). Pidhotovka ditei do navchannia v Novii ukrainskii shkoli: partnerska vzaiemodiia osvitnikh ustanov i zdobuvachiv osvity [Preparing children for learning in the New Ukrainian School: Partnership interaction of educational institutions and learners]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*, 2(67), 64–71. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2021.2.8> [in Ukrainian].
8. Motuz, T., Lukianenko, S., & Piskovenko, A. (2024). Pedahohichne partnerstvo yak stratehichnyi skladnyk formuvannia profesionalizmu v osviti [Pedagogical partnership as a strategic component of professional development in education]. *Visnyk Dniprovskoi akademii neperervnoi osvity "Filosofiia. Pedahohika"*, 1(6), 78–85 [in Ukrainian].
9. Oksen'chuk, T., Yatsyk, T., & Stepaniuk, V. (2022). Pedahohika partnerstva yak vazhlyva skladova formuvannia osobystosti [Partnership pedagogy as an important component of personality formation]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky (Seriia "Pedahohika", Seriya "Psykhohihiia", Seriya "Medytsyna")*, 2(7), 477–487. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-477-487](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-477-487) [in Ukrainian].
10. Potapchuk, T., Pukas, I., & Kanoša, N. (2024). Pedahohika partnerstva yak chynnyk formuvannia efektyvnoi vzaiemodii uchasnykiv osvitnoho protsesu [Partnership pedagogy as a factor in forming effective interaction among participants in the educational process]. *Visnyk nauky ta osvity*, 7(25). [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7\(25\)-983-992](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7(25)-983-992) [in Ukrainian].
11. Pro osvitu [On education]: Zakon Ukrainy № 2145-VIII (2017, September 5) (as of January 1, 2026). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
12. Pro skhvalennia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahal'noi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» na period do 2029 roku [On approval of the Concept for implementing state policy in reforming general secondary education "New Ukrainian School" until 2029]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy № 988-r (2016, December 14). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p#Text> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання – 13.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування – 2.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) – 27.03.2026